

¹ Válasz a chicagóiak 1947. szeptember 12-i üzenetére. Az AMDT chicagói osztályának igazgatói üdvözlék Károlyt, „ki megalakulásunk óta tiszteletbeli elnökünk. Szeretetteljes jókívánságainkat fejezzük ki azon alkalommal, hogy elfoglalta helyét, mint a demokratikus Magyar Köztársaság követe és meghatalmazott minisztere a francia fővárosban”. Az üdvözlötet számosan írták alá, köztük Striker György és felesége, Izsák Ignác, Földi Frank, Lovas-Jónás René, Adelman András és mások.

70. KÁROLYI LÁSZLÓNÉ KÁROLYI MIHÁLYHOZ

(Fót, 1947. október 16.)

Kedves Mihály,

Több rendbeli kérdésem és kérésem van hozzád, melyeket részben Daisy útján fogok hozzád juttatni avval a kéréssel, hogy a lehetőket intézzed el – mert nekem se lehetőségem, se tehetségem azokat elintézni.

Egy új rokont fedeztem fel, melléklet egyben felsorolok mindent, amit róla tudok,¹ sűrű levelezésben vagyok vele, „A főt István nagyapa” című könyvem miatt, sok szíveségét avval akarom viszonzni, hogy általad megküldetem neki Párizsból a Rodolphe memoirok 4 kötetét.² Ha vállalod?

Melléklet három: felsorolja, mi van ennél a Dillon grófnál kéziratban, kérdeztem tőle, azon reményben hogy azt nem fogod visszautasítani, hogy ideadná-e ezeket a kéziratokat neked, hogy ezeket részemre lemásoltassad vagy második propozíció hogy ő másoltatja le ott a kastélyában és veled közli, hogy az mibe kerül, és te egyenlítően ki helytettem?

Tudom, hogy indiszkrét vagyok, de ösmerve szívességedet, talán vállalod? Hisz talán neked is kellene abból egy példány, hisz szépapádról van szó. A kért könyvekre nagy szükségem volna, azt hiszem, hogy módot fogsz találni azokat nekem eljuttatni?

Nagyon remélem, ha megint Pestre jössz, meg fogsz látogatni, egész nyáron többé kevésbé beteg voltam, de most jobban vagyok és sietek a könyv megírásával, mert bizony egészségem nem jó, és ezt szeretném még idelelt elintézni, ha nem is fog megjelenni, legalább unokáink részére meglesz kéziratban sokszorosítva.

Szíves válaszodat várom³ sok üdvözlettel

cousined Fanny

MOL XIX Kgy 29. doboz 37. dosszié (eredeti)

¹ A mellékletből kitűnik, hogy Jacques Dillon grófról van szó, aki nyugalmazott ezredes és pavie-i kastélyban él (Gers megye). K. Lászlóné az egyszerűség kedvéért franciául ismerteti leszármazását, a Dillon család rokonságát K. Istvánnal, Jacques Dillon gyermekeinek lakhelyét, a hölgyek asszonynevét stb.

² A könyvjegyzékben mintegy 5. a család történetéhez szükséges könyv szerepel, melynek megküldését a maga számára kéri Fótra, Apponyi Rudolf Párizsban 1926-ban megjelent naplójának 4. kötetét pedig kéri Dillon grófnak elküldeni.

³ Károlyi választát nem ismerjük.

71. KODÁLY ZOLTÁN KÁROLYI MIHÁLYHOZ

(Budapest, 1947. október 16.)

Követ Úr,

Engedje meg, hogy szíves figyelmébe ajánljam *Szőnyi Erzsébetet*, ki a francia állam ösztöndíjával zenei tanulmányokra ment ki Párizsba. Tehetsége és jelleme legmesszebb-

menő pártfogásra érdemessé teszi, s kérem, legyen segítségére, hogy ottani tartózkodásával minél jobban felkészülhessen itthon végzendő kulturális munkásságára.

Fogadja Követ Úr őszinte tiszteletem nyilváníását.

MOL XIX Kgy 29. doboz (eredeti)

72. KÁROLYI MIHÁLY MOLNÁR ERIKHEZ

(Párizs, 1947. október 18.)

Az utóbbi 10 nap alatt sorozatosan volt alkalmam beszélni az angol és amerikai sajtó vezető publicistáival. Az alábbiakban közlöm Miniszter Úrral ezen beszélgetésünk tartalmát, mert véleményem szerint informatív szempontból sokszor értékes adalékokat tartalmaznak a mai politikai helyzet megítéléséhez.

Callender, a „New York Times” párizsi tudósítója, beszélgetésünk során elismerte, hogy az új magyar demokrácia sok olyan rendelkezést hajtott végre, amely nagy lépést jelent előre a múlttal szemben. Tudatában van annak is, hogy a Horthy-rendszer katasztrófába sodorta a magyar népet, és egyben a negyedszázados Horthy-propaganda olyan mérget hintett el, amelynek fertőzéséből nehéz kigyógyulni. Éppen ezért valószínűnek tartja, hogy amennyiben Magyarországon az inga egy kissé jobbra fordul, ez többé-kevésbé a Horthy-uralom restaurálását jelentheti, és ez általános demokratikus szempontból nem kívánatos. Ugyanakkor azonban erősen támadta a Szovjetunió politikáját és kijelentette, hogy az elmúlt két és fél év tárgyalásai során mindig a Szovjetunió magatartása okozta a volt szövetségesek közötti viszony fokozatos elhidegülését.

Amikor megjegyeztem, hogy kollégája, Lippmann szerint az USA és a Szovjetunió képviselői tulajdonképpen még sohasem tárgyaltak négy szemkört és ameddig ez nem következik be, nem lehet végleges szakításról beszélni, Mr. Callender ezt tagadásba vette, mert szerinte valamennyi nemzetközi konferencia alatt előbb Byrnes és Molotov, később pedig Marshall és Molotov többször is tárgyaltak négy szemkört. Szerinte legfeljebb csak azt lehet mondani, hogy nem tárgyalták az egész világot globálisan és mindig csak a részletkérdésekkel foglalkoztak. Erre én megjegyeztem, hogy a nagyhatalmak közti ellentét még nem ok arra, hogy az USA mindenütt a reakciós erőket támogassa. Mr. Callender erre meglepő nyíltsággal válaszolt: „Hát bizony az oroszok arra kényszerítettek bennünket, hogy mindenütt a fasisztákkal szövetkezzünk.”

Beszélgetésünk végén Mr. Callender megjegyezte, hogy nagyon hasznos, ha az érem másik oldalát is megláthatjuk, és így az ő szempontjukból is igen fontos, hogy meghallgassák a másik oldal érveit.

Franciaországra vonatkozólag igen borúlátóan nyilatkozott. Nem hiszi, hogy a francia nép önerejéből talpra álljon. A francia társadalom – szerinte – velejéig romlott.

Normannal, a londoni „Times” tudósítójával főképpen a francia helyzetről beszélgetünk, amelynek egyik legalaposabb ismerője. Szerinte a francia jobboldal az, amely katasztrófára játszik. De Gaulle uralomra jutásának szinte feltétele – mondotta –, hogy a polgárháború és a nemzeti háború veszedelmét lobogtassa meg a francia tömegek előtt. Tehát ha a helyzet kieleződik és legalábbis egy polgárháborús atmoszféra keletkezik, De Gaulle-nak esélyei vannak a hatalom átvételére. Ha azonban a helyzet valamiképpen kiegyenlítődik, és ha a gazdasági ügyeket úgy ahogy rendbehozzák, De Gaulle esélyei csökkenni fognak, és azok a tömegek, amelyeket ideiglenesen megnyert a maga számára, ismét el fognak távolodni tőle. De Gaulle, éppen esélyei növelése érdekében, a legélesebb harcot hirdeti a kommunista párt és a Szovjetunió ellen, olyannyira, hogy már